

Barnkonsekvensanalys

Församlingsinstruktion Umeå pastorat

*"I kristen tro intar barnen en särställning och de behöver därför
särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet"*

(KO Första avdelningens inledningstext)

INLEDNING

I Svenska kyrkan ska barnkonsekvensanalys göras inför strategiska beslut som på olika sätt berör barn. Det innebär att barnrättsperspektivet ska beaktas inför sådana beslut.

Denna barnkonsekvensanalys är vägledande vid revidering av församlingsinstruktionen och ligger därutöver till grund för strategiska beslut i det löpande arbetet. Skyldigheten att göra barnkonsekvensanalys vid enskilda beslut som på ett särskilt sätt rör barn kvarstår.

BARNKONVENTIONEN

FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, antogs av FN:s generalförsamling 1989. Enligt barnkonventionen har barn rätt till delaktighet och inflytande i alla beslut som rör dem. Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder. Barnkonventionen definierar barn som varje människa under 18 år och består av fyra huvudprinciper vilka nämns i artikel 2, 3, 6 och 12:

ARTIKEL 2

...handlar om alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som ratificerat den.

ARTIKEL 3

...handlar om att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet. Begreppet "barnets bästa" är konventionens grundpelare och har analyserats mer än något annat begrepp i barnkonventionen. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.

ARTIKEL 6

...understryker varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikeln handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.

ARTIKEL 12

...lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

af U

BARN I SVERIGE OCH UMEÅ

EKONOMI

Enligt Rädda Barnen har barnfattigdomen totalt sett minskat de senaste åren och uppgick 2016 till 9,3 %. Trots det lever tusentals barn fortfarande i ekonomisk utsatthet i Sverige idag. Dessa barn lever i familjer som antingen uppstår försörjningsstöd, och/eller har en så låg inkomst att de inte klarar de nödvändigaste utgifterna. Barn som lever med en ensamstående förälder eller har utländsk bakgrund löper avsevärt större risk att drabbas av ekonomisk utsatthet än andra barn i Sverige. Avståndet mellan barn tillhörande dessa grupper och de barn som har en bättre levnadsstandard har ökat. Knappt 6 % av barnen i Umeå lever 2018 i ekonomiskt utsatta hushåll.

HÄLSA

De allra flesta barn- och ungdomar som lever i Sverige mår bra. Sverige ligger mycket bra till, även jämfört med andra välfärdsländer, för spädbarns- och skolbarns situation. Psykisk ohälsa hos barn i åldern 10-17 år har dock ökat med över 100 procent på tio år, konstaterade Socialstyrelsen 2017 i en rapport om utvecklingen av den psykiska ohälsan hos barn och unga, åren 2006-2016. Det är framför allt diagnoser för depressioner och olika ångestsyndrom som bidrar till ökningen av den psykiska ohälsan. Barn som tidigt får psykiatriska diagnoser som depression och ångestsyndrom riskerar att bli sjuka under lång tid och då ökar också risken för självmordsförsök och självmord. Bland pojkar i åldern 10-17 år med samsjuklighet i depression och ångestsyndrom är självmord 25 gånger vanligare jämfört med pojkar i samma ålder som inte fått någon psykiatrisk diagnos. Insjuknande i tidig ålder påverkar också förmågan att tillgodogöra sig högre studier. Det finns inga säkra svar på varför den psykiska ohälsan ökar. Det kan delvis ha att göra med en ökad medvetenhet och att fler vågar berätta. Men eftersom hela ungdomsgruppen har drabbats av ökad psykisk ohälsa tror Socialstyrelsen att ökningen kan ha att göra med ungas livsvillkor.

Ungas hälsa i Umeå mäts bland annat genom kommunens unga-enkät som genomförs vartannat år av Umeå kommun och riktar sig till alla ungdomar mellan 13-18 år. Syftet med undersökningen är att beskriva hur ungdomar i Umeå kommun mår.

Drygt 70 procent av ungdomarna i Umeå kommun upplever att de har det bra eller mycket bra ställt ekonomiskt. Och alkoholkonsumtionen har minskat hos både flickor och pojkar. Detta gäller främst bland yngre ungdomar. Det framgår av Unga16, en stor folkhälsoundersökning bland unga i åldern 13-18 år i Umeå kommun.

JP UM

Undersökningen visar också att många unga flickor är otrygga och stressade samt hoppar över fler måltider än jämnåriga pojkar. Bland unga pojkar är det en större andel som har spelat om pengar, använt dopningsmedel och åkt motorfordon med en berusad förare.

UTBILDNING

PISA, Program for International Student Assessment, mäter 15-åringars kunskaper inom matematik, läsförståelse och naturvetenskap. Sverige har gått från att vara ett av de länder med bäst resultat när mätningarna började år 2000 till att ligga omkring OECD-snittet i 2015 års mätning. År 2012 uppvisade svenska elever de sämsta resultaten hittills men i den senaste mätningen vände kurvan uppåt i samtliga tre ämnen.

Även om de tre områdena inte täcker allt som skolan har i uppgift att lära ut bedöms delarna vara viktiga för att tillgodogöra sig ytterligare information. Därför kan resultaten ses som ett mått på hur väl rustade 15-åringar är att möta framtiden.

Siffrorna för skolresultat 2017 visar att 90 procent av de elever som slutade år 9 i Umeås kommunala grundskolor var behöriga till gymnasieskolans naturprogram. Det är det bästa resultatet någonsin. Resultaten för nationella prov i svenska och engelska för år 9 visar också mycket goda resultat, 98 respektive 97 procent av eleverna är godkända.

FOLKHÄLSOMÅL

Umeå kommun prioriterar åtta av Sveriges elva nationella folkhälsomål samt det regionala målet om psykisk hälsa. Här finns målsättningar som rör barns välbefinnande inom bland annat områdena

- Ekonomisk och social trygghet
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande
- Psykisk hälsa

PEDAGOGISK VERKSAMHET I SVENSKA KYRKAN I UMEÅ

Under 2017 genomfördes en kartläggning av pedagogiska personalresurser och församlingarnas undervisande verksamhet i Svenska kyrkan i Umeå. Den visade hur en långvarig satsning på en omfattande barnverksamhet byggt upp detta till den största pedagogiska delverksamheten. Likaså tydliggörs hur olika stor andel av respektive församlings pedagogiska verksamhet som består av vuxenundervisning, och här finns stora

Handwritten signature

skillnader. Vid bedömningen av den andel som utgörs av ungdomsverksamhet är det viktigt att komma ihåg att det omfattande konfirmandarbetet, som är personalintensivt och har prioriterats under flera år, inte finns med i denna kartläggning.

Den grundläggande distinktionen i denna kartläggning mellan "undervisande" och "samlande" verksamhet är inte knivskarp, och gränsdragningen mellan dessa kategorier är inte entydig eftersom undervisning förutsätter olika moment av samling medan motsatsen inte är fallet. De verksamheter som därför definierats som "samlande" i kartläggningen är sådana som inte har ett direkt innehåll av att förmedla undervisning om kristen tro.

Fördelningen mellan "samlande" och "undervisande" är ny med denna kartläggning och saknar jämförelsesiffror. Därför kan det vara svårt att dra några bestämda slutsatser om andra relativa målsättningar mellan dessa kategorier. Men omfattningen av enbart "samlande" verksamhet av de aktiviteter som tar resurser i anspråk bekräftar en medvetenhet om att "undervisande" verksamheter är mera krävande och svårare att få till än "samlande". Detta är omvittnat från flera håll i Svenska kyrkan, och formulerat i en nyutkommen bok som analyserar och diskuterar utmaningar för kyrkans undervisning.

Vi är väldigt bra på att skapa mötesplatser, vi är väldigt bra på att iscensätta möten där människor kan känna sig sedda och bygga gemenskap, men vi är generellt dåliga på ... undervisningsdelen.

(Citat från Jakob Wirén, Utmaningsdriven undervisning – hur kyrkan kan dela tro och liv idag, Verbum, 2017, sid 204)

Detta citat kan användas för att belysa den befintliga verksamheten i Svenska kyrkan i Umeå där ungefär en tredjedel av de samlade aktiviteterna har en betoning på samlande karaktär och att resterande undervisning också innehåller många inslag som är mera samlande än undervisande.

Det finns en osäkerhet hur systematiskt och samordnat, dvs genomtänkt och genomgripande, församlingarnas arbete är i utförandet av undervisning som en del av församlingens grundläggande uppgift. Detta eftersom genomförandet av arbetet är självständigt drivet av individuella medarbetare, motsvarigheten till skolans läroplan saknas och drygt hälften av anställd pedagogisk personal saknar kyrklig pedagogisk utbildning.

All barn- och ungdomsverksamhet i Svenska kyrkan i Umeå är från 2017 avgiftsfri.

9 W

PEDAGOGISK VERKSAMHET OCH UNDERVISNING, EXKL. KONFIRMANDARBETE, VÅRTERMINEN 2017

DEFINITIONER AV VERKSAMHET

Verksamheterna har dels indelats i målgrupperna vuxen, barn resp. ungdom, dels i kategorierna undervisning resp. samlande utifrån följande definitioner:

Undervisning

Verksamhet vars huvudsakliga syfte är undervisning om kristen tro.

Samlande

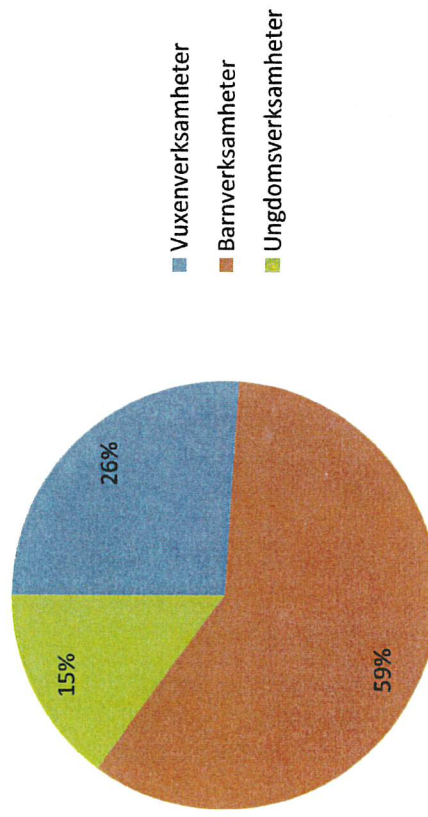
Verksamhet vars huvudsakliga syfte är att samla människor till aktiviteter och relationsbyggande med varandra och församlingens medarbetare.

JP M

H U

Fördelning mellan målgrupper, totalt i pastoratet

	Antal	Procent
Vuxenverksamhet	35	26%
Barnverksamhet	80	59%
Ungdomsverksamhet	21	15%
Summa	136	100%

Den pedagogiska verksamhetens fördelning på målgrupper

Antal verksamheter, snittantal deltagare

Vuxenverksamhet

Samtalsgrupper (20) (5)
Retreater (8) (12)
Pilgrimsaktiviteter (3) (22)
Filmklubb/-samtal (2) (30)
Heliga danser (1) (13)
Matlag (1) (6)

Ungdomsverksamhet

Ungdomsgrupper/motsvarande (14) (10)
Öppen ungdomskväll/fritidsgård (5) (15)
Husband (1) (7)
Replokal (1) (3)

Övrig verksamhet ledd av pedagoger,
utanför ramen för kartläggningen
Vardagsmiddagar utan gudstjänst (mission)
Körer (mission)

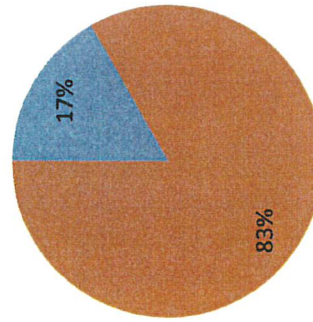
Barnverksamhet

Barngrupper (37) (12)
Öppen förskola el. motsvarande (19) (18)
Bebiscafé (2) (58)
Teatergrupp (2) (11)
Skapargrupp (2) (15)
Medverkan i fotbollsskola (2) (100)
Lekträffar (1) (15)
Naturspanare (1) (9)
Scouter (4) (17)
Vardagsmiddag med gudstjänst (2) (25)
Söndagsskola (5) (6)
Bibeläventyr och andra skolaktiviteter (3) (25)

Fördelning mellan målgrupper, per församling

Tavelsjö församling

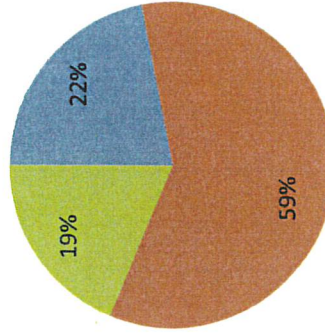
Vuxenverksamhet	1
Barnverksamhet	5
Ungdomsverksamhet	0
Summa	6

Vuxenverksamhet
Barnverksamhet

Tegs församling

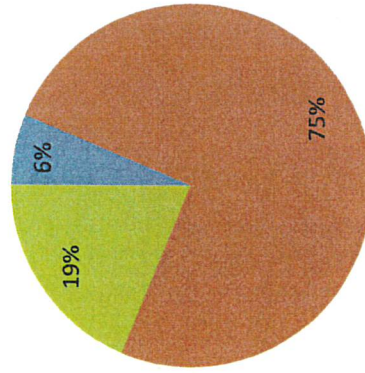
Vuxenverksamhet	7
Barnverksamhet	19
Ungdomsverksamhet	6
Summa	32

Vuxenverksamhet
Barnverksamhet
Ungdomsverksamhet

Umeå landsförsamling

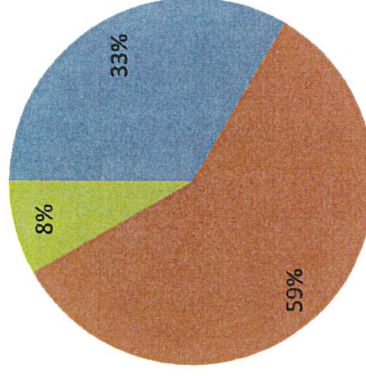
Vuxenverksamhet	1
Barnverksamhet	12
Ungdomsverksamhet	3
Summa	16

■ Vuxenverksamhet
■ Barnverksamhet
■ Ungdomsverksamhet

Umeå Maria församling

Vuxenverksamhet	4
Barnverksamhet	7
Ungdomsverksamhet	1
Summa	12

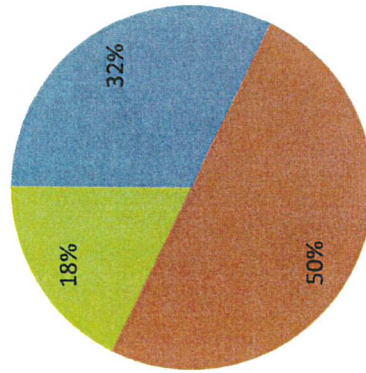

■ Vuxenverksamhet
■ Barnverksamhet
■ Ungdomsverksamhet

8 m

Umeå stadsförsamling

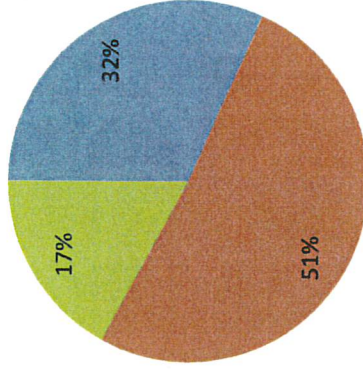
Vuxenverksamhet	9
Barnverksamhet	14
Ungdomsverksamhet	5
Summa	28

Vuxenverksamhet
Barnverksamhet
Ungdomsverksamhet

Ålids församling

Vuxenverksamhet	13
Barnverksamhet	22
Ungdomsverksamhet	7
Summa	42

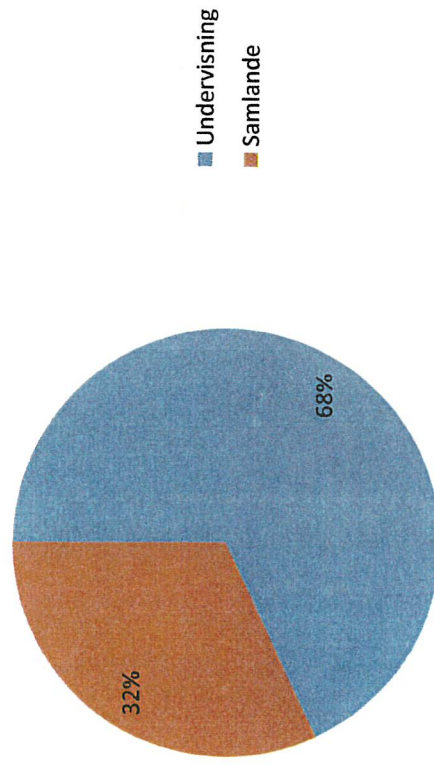
Vuxenverksamhet
Barnverksamhet
Ungdomsverksamhet

af 141

Fördelning mellan undervisning resp. samlande verksamhet, totalt i pastoratet

	Vuxen	Barn	Ungdom	Totalt	Procent
Undervisning	31	47	14	92	68%
Samlande	4	33	7	44	32%
Summa	35	80	21	136	100%

Andel av verksamheten som kategoriseras som undervisning, per målgrupp: Vuxen 89%. Barn 59%. Ungdom 67%.

Den pedagogiska verksamhetens fördelning på kategorier

Antal verksamheter, snittantal deltagare

Verksamhet kategoriserad som undervisning

Samtalsgrupper (20) (5)
Retreater (8) (12)
Pilgrimsaktiviteter (3) (22)
Barngrupper (37) (12)
Ungdomsgrupper/-verksamhet (14) (10)
Vardagsmiddag med gudstjänst (2) (25)
Söndagsskola (5) (6)
Bibeläventyr och andra skolaktiviteter (3) (25)

Övrig verksamhet ledd av pedagoger,
utanför ramen för kartläggningen
Vardagsmiddagar utan gudstjänst (mission)
Körer (mission)

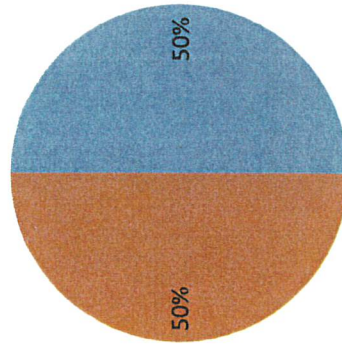
Verksamhet kategoriserad som samlande

Filmklubb/-samtal (2) (30)
Heliga danser (1) (13)
Matlag (1) (6)
Öppen förskola el. motsvarande (19) (18)
Öppen ungdomsväll/fritidsgård (5) (15)
Bebiscaf   (2) (58)
Teatergrupp (2) (11)
Skapargrupp (2) (15)
Medverkan i fotbollsskola (2) (100)
Lektr  ffar (1) (15)
Naturspanare (1) (9)
Scouter (4) (17)
Husband (1) (7)
Replokal (1) (3)

Fördelning mellan undervisning resp. samlande verksamhet, per församling

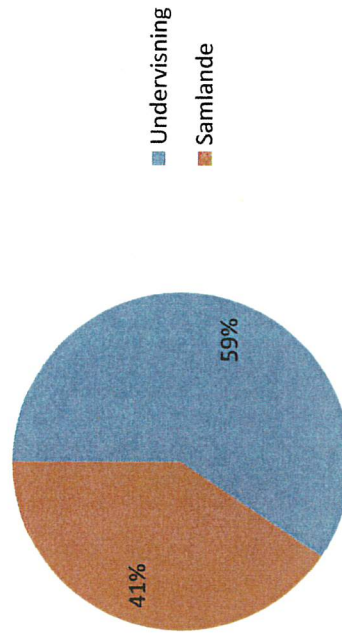
Tavelsjö församling

	Antal	Procent
Undervisning	3	50%
Samlande	3	50%
Summa	6	100%

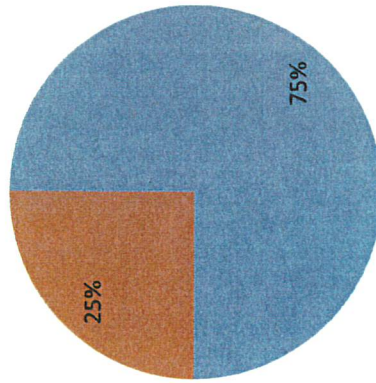
Tegs församling

	Antal	Procent
Undervisning	19	59%
Samlande	13	41%
Summa	32	100%

Umeå landsförsamling

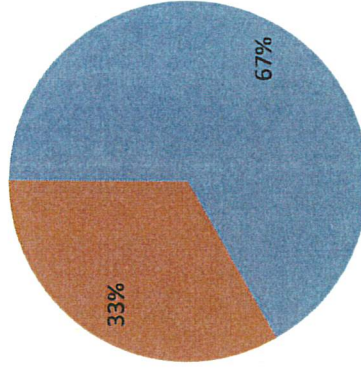
	Antal	Procent
Undervisning	12	75%
Samlande	4	25%
Summa	16	100%

■ Undervisning
■ Samlande

Umeå Maria församling

	Antal	Procent
Undervisning	8	67%
Samlande	4	33%
Summa	12	100%

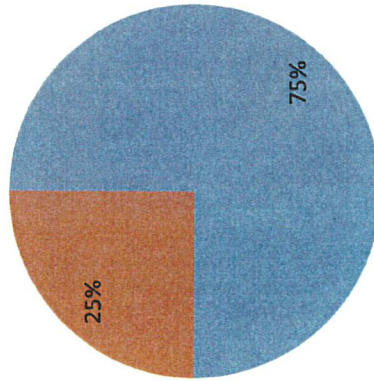

■ Undervisning
■ Samlande

SP M

Umeå stadsförsamling

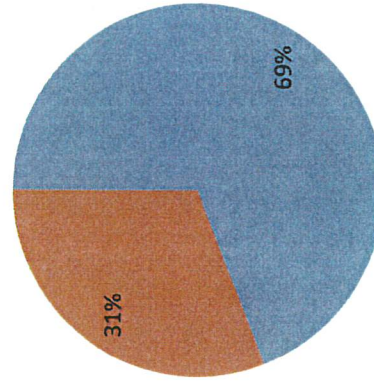
	Antal	Procent
Undervisning	21	75%
Samlande	7	25%
Summa	28	100%

■ Undervisning
■ Samlande

Ålids församling

	Antal	Procent
Undervisning	29	69%
Samlande	13	31%
Summa	42	100%

■ Undervisning
■ Samlande

Ledare för pedagogisk verksamhet, exkl. konfirmandarbete

Anställda per befattning

27 församlingspedagoger, varav **13 (48%)** saknar kyrklig pedagogisk utbildning.
5 församlingsassistenter. Samtliga saknar kyrklig pedagogisk utbildning.
7 fritidsledare. Samtliga saknar kyrklig pedagogisk utbildning.

Präster och diakoner (förekommer endast som ledare i vuxenverksamhet)

Tavelsjö: **0**

Umeå Maria församling: **2** präster, **2** diakoner

Teg: **1** präst, **3** diakoner

Umeå stadsförsamling: **7** präster, **3** diakoner

Umeå landsförsamling: **0**

Ålidhems församling: **4** präster, **3** diakoner

Ideella medarbetare

Vuxenverksamhet: **32**

Barnverksamhet: **63**

Ungdomsverksamhet: **22**

Av de totalt **117** ideella medarbetarna finns **58 (50%)** i samarbetskyrkorna.

UTÅTRIKTAT ARBETE

Förutom all denna gruppverksamhet i församlingarna finns även ett omfattande utåtriktat arbete. Bland annat genomförs ett stort antal skolbesök med bland annat lektionsmedverkan och Bibeläventyret. Påsk- och julvandringar äger rum i de flesta kyrkor.

LÄGER- OCH KONFIRMATIONSVERKSAMHET

Under ett år anordnas ett flertal läger för barn och ungdomar. Såväl kortare läger på "hemmaplan" och lite längre läger på en lägergård. Konfirmationsverksamheten, bedrivs till största delen genom läger. Kyrkans lägergårdar i Taveljö och på Norrbyskär, Munkvikens lägergård utanför Lövånger samt KFUMS lägergård på Norrbyskär används regelbundet.

RÖSTER FRÅN DELTAGARE

Genom urval av verksamhetsgrupper för barn i ett par församlingar har några röster fångats upp direkt från deltagare för att sätta egna ord på önskemål och tankar om kyrkans betydelse och verksamhet. Detta blev sagt i miniorgrupper:

Fråga: Berätta vad som gör dig glad?

"- Pyssla".

Fråga: Beskriv vad som är viktigt i ditt liv?

"- Familj".

Fråga: Varför tror du att många människor tycker att kyrkan är viktig?

"- Alla kyrkor har inte det, men några kyrkor har det - lekrum."

Fråga: Om du fick bestämma – hur skulle det då vara i kyrkan?

"- Det skulle vara en liten teater på varje gudstjänst"

I några andra grupper kom följande formuleringar fram:

"- Det är ju det här som är livet!"

"- Här vill jag vara!"

"- Va, är gruppen redan slut? Vad ska vi göra sen då?"

En anställd ledare skriver om andra röster från verksamheten där deltagare kan dyka upp igen efter flera år och med stora leenden säga att det "har liksom fattats något". "Äntligen börjar det igen!" Och någon har berättat i vuxen ålder om det goda och roliga som hände i kyrkan som liten och låter det vara skäl nog att bära sitt barn till dop. Inte för att de själva

SP bl

fått ihop detta med att vara bärare av den kristna tron utan för den goda erfarenheten de själva gjort i kyrkans sammanhang.

Generellt kan sägas att i de grupper där det finns en inriktning som stämmer överens med de ungas egna intressen där sker något viktigt för att låta barn och unga få plats i kyrkan. Utifrån detta är det bra med mångfald i kyrkans grupper som riktar sig till många med olika intressen. Den mångfalden av aktiviteter kan vara musik, rörelse, sång, skapande, samtal och andakter som går hand i hand.

BARNKONSEKVENSANALYTISKA SLUTSATSER

- Det stora flertalet barn mår bra i såväl Sverige som i Umeå, men den psykiska ohälsan bland unga, genom upplevelse av stress, nedstämdhet och depression, ökar.
- Svenska kyrkan i Umeå har en omfattande barn- och ungdomsverksamhet med en tyngdpunkt på åldrarna 7-12 år.
- Barn- och ungdomsverksamhetens undervisande kvalitet (i betydelsen överföring och inläring av kristen tro) är svåråtgångad medan kartläggningen visar på mångsidiga verksamheter som samlar många.
- Få barn deltar regelbundet i söndagens huvudgudstjänst med undantag vid barnkörmedverkan.
- Många barn deltar i andakter i veckoverksamheten.
- Barn uttrycker att det i kyrkan finns vuxna som har tid att lyssna och att de får "bara vara" utan att behöva prestera.